

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност

на ас. д-р Николина Невина Грозева

представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент” в професионално направление 3.8. Икономика (Финанси и счетоводство), обявен в ДВ бр. 95 от 16.11.2018 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Разработил: доц., д-р Младен Димитров Тонев - преподавател във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, гр. Варна, катедра „Информатика и икономика“ - професионално направление 3.8 “Икономика“, научни специалности „Политическа икономия“ и „Икономика и управление”

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ, бр. 95 от 16.11.2018 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Информатика и икономика“ към Факултет „Междутародна икономика и администрация“. Депозираните по конкурса документи съответстват на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е коректно спазена.

1. Общо представяне на получените материали

Представеното от мен становище е изготвено в съответствие с изискванията на ЗВО, Закона за развитие на академичния състав на Република България /ЗРАСРБ/, Правилника за прилагането му, а така също с Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемането на академични длъжности във Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна.

Представям становището си като член на Научното жури по конкурс за „доцент“, обявен от Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна, съгласно заповед № 31 от 16.01.2019 г. на Ректора на същия университет.

В обявения от Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна конкурс за „доцент” по научната специалност Финанси и счетоводство от професионално направление 3.8. Икономика участва един кандидат – преподавател в същия университет – ас. доктор Николина Невина Грозева.

Конкурсът е обявен в „Държавен вестник”, брой 95 от 16 ноември 2018 г.

Кандидатът е депозирал Заявление за участие в обявения от конкурс за „доцент” на Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна от 14.02.2019 г. с приложени към него материали според изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България /ЗРАСРБ/.

За участие в конкурса кандидатът ас. доктор Николина Невина Грозева е представила списък от общо 26 публикации в български и чуждестранни научни издания и научни форуми, от тях 14 студии и статии, 1 бр. монографии, 6 научни доклада и 5 бр. учебници и учебни

пособия . Представени са и документи (във вид на справки) за педагогическата, организационната и научно-изследователската работа на кандидата.

Представените документи са подробни, коректни и представят в пълнота дейността на кандидата в качеството му на преподавател, научен работник, изследовател и административен ръководител.

2. Данни за кандида

Кандидатът за участие в настоящия конкурс ас. доктор Николина Невинова Грозева е родена на 31.03.1977 в гр. Варна. Завършва средното си специално образование през 1996 г. в Първа езикова гимназия, гр Варна с профил Немски език. Висше образование – бакалавърска степен придобива през 2000 г. в Икономически университет – гр. Варна, спец. „Счетоводство и контрол“; През 2001 г. – се дипломира като „Магистър“, по специалността Счетоводство и контрол, отново в Икономически университет – гр. Варна.. На 28.05.2013 г. успешно защитава докторска дисертация в Стопанска академия „Д.А. Ценов“, гр. Свищов.

С диплом № 2013026 от 03.06 2013 г. ѝ е присъдена образователна и научна степен „доктор“ по научната специалност 05.02.07 „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

През периода 1998 – 1999 г. Николина Невинова Грозева работи като преводач в Актив ООД – гр. Варна.. От 2001 г. д-р Грозева е редовен асистент в катедра „Икономика“, при УНК „Социални, стопански и правни науки“, на Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна. От 2013 г. тя е асистент доктор в катедра „Международна икономика и политика“ на Факултет „Международна икономика и администрация“. В настоящия момент е преподавател в катедра „Информатика и икономика“ при същия Факултет на Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна на щат асистент, доктор. Ръководител е на МП „Международни финанси“.

Владее английски, и немски език.

В резултат на изведените факти може да обобщим, че д-р Грозева е посветила голяма част от досегашната си трудова биография на Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна. Тя се е утвърдила като един от перспективните преподаватели в катедра „Информатика и икономика“ в икономическата подсекция на катедрата, а също така и във Факултет „Международна икономика и администрация“. Член е на катедрения съвет и на факултетния съвет и взема активно участие в тяхната работа. Като ръководител на МП „Международни финанси“ тя се очертава и като ефективен административен ръководител на това специфично образователно звено към катедра „Информатика и икономика“ на Факултет „Международна икономика и администрация“ на ВСУ.

3. Обща характеристика на научната продукция на кандидата

3.1. Научно-публикационна дейност

3.1.1. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност

А) Изпълнение на количествените изисквания

По отношение на изпълнението на количествените критерии може да се каже, че кандидатът определено надхвърля изискуемите минимални изисквания за научна, научно-приложна и учебна дейност за заемане на академична длъжност „доцент“, което е видно от приложената справка към документацията. По отношение на отделните критерии може да се посочат следните конкретни факти от приложената документация:

Задължителни условия по ЗРАСРБ – налице са придобита ОНС „доктор“, стаж като асистент и като асистент – доктор, както и подготовка на монографичен труд.

Б) Учебна дейност на кандидата:

- Аудиторна заетост – над 480 часа;
- Титуляр на дисциплина – 12 дисциплини в бакалавърски и магистърски програми;
- Издадени учебни пособия (ръководства) – 5 броя;
- Разработени учебни програми и лекционни курсове – 12 за бакалавърска степен, 15 за магистърска и 4 за програма Еразъм+.

В) Научноизследователската дейност:

- Участие в проекти и договори – кандидатът има необходимите по ЗРАСРБ 2 участия в научни и научно-приложни проекти;

От подробно изготвения списък на научните трудове и публикации на доктор Николина Грозева се вижда, че в обявения конкурс за доцент тя като кандидат участва с общо 26 публикации, от които:

1. Монографии – 1 брой;
2. Статии и студии – 14 броя;
3. Статии в чуждестранни реферирани издания – 4 бр.
4. Научни доклади – 6 броя;
5. Учебници и учебни помагала – 5 броя.

От представените по конкурса за доцент общо 26 публикации приемам за рецензиране всички.

Решението ми за това аргументирам със следните две причини:

- това са публикации, преимуществено в авторитетни издания, което е похвално за кандидата;

- по-голямата част от публикациите кореспондират с научната специалност по обявения конкурс за „доцент“, при все, че наложилата се практика допуска да се включват в пакета за рецензиране и публикации, които са извън шифъра на обявения конкурс.

Повечето публикации, подадени за рецензиране по обявения от Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна конкурс за „доцент“ по научната специалност „Финанси и счетоводство“ са реализирани след 2013 г., т.е. след защитата на доктората на д-р Николина Грозева.

Условно научните разработки могат да бъдат групирани в няколко по-големи групи:

- публикации, посветени на влиянието на финансирането с рисков капитал върху развитието на предприятията (публикации номера 1, 12, 13, 14);

- публикации свързани с финансовото оповестяване и финансовото отчитане (публикации номера 5, 8, 18, 20);

- научни трудове, свързани с нематериалните активи за предприятията от иновативните браншове (публикации номера 1, 9,10,11, 17, 18, 19, 20, 21)

- няколко публикации интерпретират хармонизацията на счетоводната практика у нас с международните счетоводни стандарти (публикации номера 2, 5 ,16)

Включените за рецензиране сборници и учебни помагала са предимно в областта на финансовото счетоводство (публикации номера 22, 23, 25)

3.2. *Изпълнение на качествените изисквания*

Прегледът на предоставената за рецензиране научна продукция на кандидата показва наличие на сериозна научноизследователска дейност от страна на д-р Грозева. Представените публикации се характеризират с актуалност, тематична значимост, научна коректност и конструктивност. Д-р Николина Грозева демонстрира способност и умения за систематизиране и критично осмисляне на теориите и методическите подходи в изследваните научни области. В нейните публикации се вижда ясна обосновка на изследваните научни проблеми и формулиране на практически и методически подходи за разрешаването им. Тя притежава способността да обвързва теоретичните изводи от реализираните научни

изследвания с практическата им стопанска, обществена, педагогическа и дидактическа приложимост.

Д-р Грозева демонстрира и добро познаване на литературата по изследваните проблеми, включително и най-новата. Може да се обобщи, че тя е овладяла и успешно използва в своята дейност основните съвременни изследователски подходи. Паралелно с това тя показва умения да систематизира и критично да осмисля утвърдените практически подходи в областта на счетоводството, финансите и одита.

Определено може да се каже, че трудовете предложени за рецензиране от страна д-р Николина Грозева отговарят на изискванията за академични публикации и със сигурност способстват за подобряване имиджа и авторитета на Варненския свободен университет като академично и научно средище както пред българската така и пред европейската научна общественост.

3.3. Научна, педагогическа и административно-управленска дейност на кандидата:

Д-р Николина Грозева участва активно в подготовката на отборите за CFA Research Challenge – състезание за студенти, което се провежда на регионално и световно ниво.

В периода от 2015 г. (след завръщането ѝ от отпуск по майчинство) до момента е ръководител на трима докторанти от Казахстан – Сандугаш Токенова, Майра Хоманова и Мархабат Садуакасова. На 24.08.2018 г. Майра Абенова под нейно научно ръководство успешно защитава своя дисертационен труд и ѝ е присъдена ОНС „доктор”. Паралелно с това в същия период е изготвила 6 рецензии на проекто-дисертации, представени в катедрата за зачисляване в докторантура съответно 5 от тях от чуждестранни граждани от Казахстан – в докторски програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” и „Световно стопанство и МИО”.

Д-р Николина Грозева участва активно и в проект „Студентски практики. Фаза Г” като академичен наставник.

Научен ръководител е на магистърски програми „Международни финанси” и „Международни финанси с преподаване на английски език”, която стартира през учебната 2016/2017 на база актуализиран учебен план и за първи път в дистанционна форма на обучение.

Същевременно д-р Грозева е тютор на студенти от специалност „Финанси и счетоводство” във всички курсове и форми на обучение – редовно, задочно и дистанционно. От миналата учебна година е координатор и тютор на студентите във всички курсове, редовно обучение, от специалност „Международен бизнес на английски език” - съвместна програма с BI Oslo с възможност за получаване на две дипломи.

3.4. Участие на д-р Грозева в научноизследователски проекти, участие с доклади в международни и национални научни форуми.

• научноизследователски проекти

- Международен проект DOLCETA за онлайн обучение в областта на правата на потребителите - член на работна група от ВСУ по проекта за България (2007- 2008 г.) Д-р Грозева е автор на следните теми в модул „Финансови услуги”: „Управление на семейния бюджет”, „Спестявания и инвестиции”, „Ипотечни кредити”, „Управление на банкова сметка”, публикувани юни/юли 2009 г. DOLCETA е онлайн проект за образование на потребителите на Европейския съюз, финансиран от ЕК и ръководен от Европейска университетска мрежа за продължаващо образование (EUCEN).

Участие с доклади в международни и национални научни форуми – в международни форуми – 9; в национални научни форуми – 4.

б) **научни и научно-приложни разработки** – дисертация за придобиване на ОНС „доктор” на тема „Нематериалните активи във финансовите отчети на предприятията, производители на стандартен приложен софтуер”.

в) **научни публикации** (печатни и електронни), включително публикации в международни издания.

Други значими постижения:

Д-р Н. Грозева участва в организацията на следните форуми с домакин ВСУ:

1. Научно – практическа конференция «Счетоводство и одит» - 2007 г.;
2. Научна конференция „България в Европейския съюз” – 2008 г.;
3. Лятна академична школа „Териториален брандинг на Черноморски регион в разширяваща се Европа” – 2010 г.;
4. Научна конференция на младите изследователи: “Стратегия за развитие на българската икономика и външноикономическа дейност след кризата”, април 2012 г.;
5. Научна конференция на младите изследователи: “Политически и макроикономически трансформации”, май 2013 г.;
6. Семинар по предприемачество на учители от специализирани средни училища в страната, юни 2017. На същия семинар направих и симултантен превод на темите, касаещи финансовото обезпечаване и управление на предприятията от английски на български език.

4. Характеристика и оценка на учебно-педагогическата дейност на кандидата

Оценка на учебно-педагогическа дейност на кандидата.

В бакалавърските и магистърските програми на ПН 3.8. Икономика д-р Николина Грозева чете лекции и провежда упражнения по следните дисциплини:

Лекции:

1. Финансово счетоводство
2. Организация на финансовата отчетност
3. Счетоводство
4. Управленско счетоводство
5. Финансов анализ.
6. Глобализация на счетоводството и съвременни счетоводни школи
7. Пари и банково дело
8. Международен финансов мениджмънт
9. Публични финанси
10. Корпоративни финанси
11. Счетоводство на застрахователните дружества
12. Анализ на финансовите отчети.
13. Финансови измерения на корпоративния бизнес
14. Системи и инструментариум за финансово и икономическо развитие
15. Банково дело
16. Международни стандарти за финансово отчитане
17. Финансов анализ на международни компании

Упражнения:

1. Финансово счетоводство .
2. Организация на финансовата отчетност
3. Счетоводство
4. Управленско счетоводство
5. Финансов анализ.
6. Глобализация на счетоводството и съвременни счетоводни школи
7. Пари и банково дело

8. Счетоводство на застрахователните дружества

9. Анализ на финансовите отчети.

10. Обща теория на счетоводството.

11. Независим финансов одит.

През всички години на преподавателска работа във ВСУ д-р Грозева е имала пълно натоварване и е покривала изискуемите нормативи по вътрешния правилник на университета.

Отзивите от страна на студентите относно професионалните качества на кандидата (при проведените анкети при атестирането на д-р Грозева) са изцяло положителни.

Оценката ми за научната, научно-приложната и педагогическата дейност на кандидата е висока и изключително позитивна.

5. Научни и научно-приложни приноси на кандидата

В представените документи по конкурса за „доцент“ д-р Н. Грозева е заявила следните научни и научно-приложни приноси на нейните трудове и публикации:

I. Рисков капитал за финансиране на предприятия

1. Теоретично са обосновани характерните особености на младите иновативни предприятия. Очертана е тяхната роля като двигател на икономическия растеж. Изведена е дефиниция за младо иновативно предприятие. (публикации 1, 14) Доказана е връзката между

2. Анализирани са взаимовръзките между съвременните финансови системи и иновативното предприемачество, като е очертано мястото на рисковият капитал като алтернативен източник на финансиране в тази насока. Дефиниран е обхвата на понятията рисков капитал и рисково финансиране и теоретично е анализиран инвестиционния процес от гледна точка на сегментирането на пазара. (публикации 1)

3. Формулирано е качествено влияние на финансирането с рисковият капитал върху развитието на предприятията. Финансираните с рисков капитал предприятия бележат по-висок икономически растеж, по-висока финансова и иновативна ефективност в сравнение с предприятията, които не получават такива инвестиции. (публикации 1, 12, 14)

II. Качество на финансовата информация.

1. Изведени са изискванията и критерии за определяне качеството на информацията във финансовите отчети. Разработена е методика за оценка на качеството на информацията във финансовите отчети на база концептуалните изисквания към нея. Приносът има научно-приложен характер. (публикации 3,4,8)

2. Критично е разгледано съвременното състояние на счетоводството в света и са изследвани сценарии за бъдещето му развитие под влияние на глобализацията и въвеждането на Международните стандарти за финансови отчети. Развита е концепцията за очакваната конвергенция в контекста на международната интеграция и хармонизация на счетоводните бази с цел повишаване на разбираемостта и сравнимостта на финансовите отчети. (публикации 2,3,16)

2. Характеризирано е значението на нематериалните активи за икономическия растеж и развитието на предприятията. Обосновани са причините за инвестициите в тези активи от страна на бизнеса и са анализирани критично някои методи за оценка на предприятията от аспект на некачественото представяне на информация за тях във финансовите отчети. Последното е емпирично доказано. (публикации 4,5,6,7,9,10,11). Предложени са методики за по-всеобхватното им обхващане и отразяване. (публикации 11,20,21) Изследвани са възможностите за финансиране на предприятията с висок иновационен потенциал и дял на нематериалните активи на съвременен етап от икономическото развитие (публикация 1).

Основната част от научните приноси, които доктор Николина Грозева е депозирала в документацията за конкурса за доцент по научната специалност Финанси и счетоводство в ПН 3.8. Икономика са реализирани в хода на разработването и написването на монографията от приложения списък, както и в резултат на посочените статии и студии в същия списък.

В един най-общ план бих обобщил, че предложените статии и доклади представляват обогатяване на натрупаното научно знание с нови факти, аргументи, обобщения и оценки за протичащите най-нови процеси в областта на националните и международните финанси,

както и новостите в счетоводната и одиторска практика у нас и в чужбина и в същото време са опит за търсене на нови средства и теоретични, и практико-приложни инструменти за анализ и оценка на същите тези процеси.

Справката за научните приноси на кандидата за званието „доцент” отразява реално направеното от доктор Николина Невинова Грозева. Като член на Научното жури аз приемам предложените в материалите научни приноси на д-р Грозева и мисля, че те са дори по-сериозни и по-задълбочени, отколкото в настоящата си скромна формулировка.

6. Бележки и препоръки

Поради това, че доктор Николина Грозева кандидатства за доцент – научно звание, което се присъжда по съвкупност за всички публикации и за цялостна научно-изследователска и преподавателска дейност не считам за необходимо да търся конкретни критични бележки и слабости, каквито естествено всеки един от нас има. Като хора с различна школовка и интереси, всеки от нас оценява даден обект, процес или явление по начин различен от другия. В случая важното е, че доктор Николина Грозева е насочила професионалния си интерес към определени, важни и актуални финансови, и счетоводни проблеми. Препоръките ми са да бъде все така фокусирана, последователна и задълбочена като изследовател и като автор.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Оценявам положително научно-теоретичните и научно-приложните приноси на ас. д-р Николина Невинова Грозева. Считаю, че те отговарят на сериозните изисквания на Закона за развитие на академичния състав и изпълват със съдържание процедурата по присъждане на научното звание „доцент”.

С представените на конкурса материали кандидатът ни убеждава по категоричен начин, че притежава всички необходими професионални, експертни и изследователски качества да придобие първа хабилитация. Това ми дава основание, в качеството ми на автор на становище и член на Научното жури по конкурса, да препоръчам на останалите членове на Научното жури по процедурата на конкурса за „доцент” и на членовете на Академичния съвет на Варненски свободен университет „Ч. Храбър“ – гр.Варна **да присъдят на асистент, доктор Николина Невинова Грозева научното звание „ДОЦЕНТ” по научната специалност „Финанси и счетоводство“ от ПН 3.8. Икономика.**

14.03. 2019 г.

Изготвил становището: доц., д-р Младен Тонев